

De SPIL ging naar Kopenhagen...

Marloes Daling

Van 22 tot 28 januari is een groep van 35 SPILers naar Kopenhagen geweest. Zoals een echte SPILreis betaamt, wisselden politicologisch interessante activiteiten en culturele en sociale activiteiten elkaar af. We bezochten onder andere de Nederlandse ambassade, de Noordse Raad en de Dansk Folkeparti – de Deense Volkspartij. Daarnaast was er ruimte om Ny Carlsberg Glyptoket, een museum voor beeldhouw- en schilderkunst, of het Nationalmuseet te bezoeken. Tijdens de verschillende afspraken kwamen de overeenkomsten tussen Nederland en Denemarken ter sprake.

Volgens Niek van Zutphen, plaatsvervangend ambassadeur op de Nederlandse ambassade, is Denemarken in veel opzichten gelijk aan Nederland. Hij vertelde dat de betrekkingen tussen beide landen goed zijn. “De ministers ontmoeten elkaar in de Europese Unie en van tijd tot tijd zoeken ze elkaar op. Vaak zitten Nederlandse en Deense ministers op dezelfde lijn - en zo niet, dan leren ze van elkaar.” Ook de betrekkingen tussen beide koninkshuizen zijn goed. Volgens Van Zutphen geeft dat een extra dimensie aan de betrekkingen.

Met Dirk Evers, freelance journalist voor onder andere Elsevier, spraken we onder andere over de Deense politieke structuur. Op dat gebied was er volgens hem een grote overeenkomst tussen de landen: “Denemarken heeft, net als België en Nederland, een open en doorzichtige politiek.”

Daarnaast bestaat er op dat gebied ook een belangrijke tegenstelling, België en Nederland zijn getekend door christendemocratie, terwijl Denemarken getekend is door sociaaldemocratie.

Bovendien is er ook een historisch aspect dat de Denen met de Nederlanders verbindt. Denemarken was in het verleden groot, maar door verschillende oorlogen en conflicten is Denemarken alleen maar kleiner geworden. De stad Nyborg op het eiland Funen werd

in 1659 veroverd door de Zweden. De stad werd ontzet door een Nederlandse vloot onder aanvoering van Michiel de Ruyter. Vervolgens werd hij door koning Frederik III tot ridder geslagen. Nederland was

destijds een belangrijke bondgenoot van Denemarken.

Denemarken en de Europese Unie

Een van de belangrijkste overeenkomsten tussen Nederlanders en Denen is de kritische houding ten opzichte van de Europese Unie.

Sinds 1973 is Denemarken lid van de Europese Unie. Denemarken heeft een viertal *opt-outs*. Dat betekent dat Denemarken uitgezonderd is van vier aspecten van de Europese Unie, terwijl andere EU-landen dat wel doen. De Deense *opt-outs* zijn vastgelegd in het Akkoord van Edinburgh. Een van de *opt-outs* betreft de Economische en Monetaire Unie. Denemarken doet niet mee met de euro. Tijdens een referendum in 2000 is voorgesteld deze *opt-out* af te schaffen, maar in het referendum stemde de Deense bevolking tegen. Daarnaast is Denemarken uitgezonderd van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Euro-

pese Unie. Dit is de *European Security and Defence Policy opt-out*. Dit betekent dat Denemarken niet deelneemt aan Europees beleid met betrekking tot defensie en dat Denemarken niet betrok-

“Vaak zitten Nederlandse en Deense ministers op dezelfde lijn - en zo niet, dan leren ze van elkaar”

ken wordt in de besluitvorming. De derde *opt-out* heeft betrekking tot politieke en justitiële samenwerking. Sinds het tekenen van het Verdrag van Lissabon kan Denemarken deze laatste *opt-out*

tussen de werkgevers en werknemers.

De Noordse Raad, een samenwerkingsverband tussen Zweden, Noorwegen, IJsland, Finland en

Denemarken neemt geen deel aan Europees beleid met betrekking tot defensie en dat Denemarken niet betrokken wordt in de besluitvorming

per casus bekijken, in plaats van dat ze per definitie niet mee doet. De vierde *opt-out* is het Europees burgerschap. Deze *opt-out* hield in dat Europees staatsburgerschap het nationaal burgerschap niet zou vervangen. Onder het Verdrag van Amsterdam is dit voor alle EU-lidstaten ingevoerd.

Op dit moment wordt getracht ten minste een deel van de *opt-outs* af te schaffen. Dit zou betekenen dat Denemarken een stukje soevereiniteit overdraagt aan Europa en in dat geval moet vijfdesde van het parlement instemmen en is een referendum noodzakelijk.

Arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt zijn er ook overeenkomsten met Nederland. Het Deense model komt sterk overeen met het Nederlandse poldermodel. Bonden van werkgevers en werknemers proberen er aanvankelijk samen uit te komen. De staat grijpt slechts in als er sprake is van een groot conflict

Denemarken, heeft op het gebied van werk en scholing naar eigen zeggen groot succes geboekt. Al in de jaren vijftig werd het vrij reizen tussen deze landen tussen deze landen mogelijk. Ook werd het mogelijk aan alle universiteiten in de verschillende landen te studeren door een gelijkstelling van de diploma's. Dit heeft zijn uitwerking niet gemist.

Ook zijn er enkele verschillen. Deense werknemers zijn in veel hogere mate lid van vakbonden. Daarnaast is de participatie van vrouwen hoger. Ongeveer evenveel vrouwen als mannen participeren op de arbeidsmarkt. Een van de dingen die dit mogelijk maakt is de kinderopvang, die praktisch gratis is.

New Map of Denmark

Gemeentes zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor de sociale voorzieningen, zoals de bijna gratis kinderopvang. Gemeentes hebben het recht belasting te

heffen en uit deze belastingen worden de sociale voorzieningen betaald.

In 2007 is de indeling van Denemarken opnieuw ingedeeld, welke geleid heeft tot de zogenaamde New Map of Denmark. Reden

De klimaatconferentie werd op de ambassade nauw meegemaakt. “Daar zaten we midden in. Het was een gekkenhuis,” aldus Justin, een rijkstraine. Op de Nederlandse ambassade hield men zich bezig met logistieke zaken, zoals het regelen van vervoer en

“Het resultaat was misschien wat teleurstellend, maar er zijn absoluut ook lichtpuntjes”

voor de hervormingen is de onduidelijkheid, die bestond over de verantwoordelijkheden van de verschillende niveaus. Daarnaast bestond een grote hoeveelheid kleine gemeenten. De hervorming zou grotere betrokkenheid van burgers bewerkstelligen.

Het oude Denemarken kende 14 provinciën. Denemarken is nu verdeeld in 5 regio's. Het inwonertal varieert van 0,6 tot 1,6 miljoen inwoners. De regio's zijn verantwoordelijk voor de gezondheidszorg en transport. Denemarken telde 271 gemeentes, door de hervorming is dit teruggebracht naar 98. De hervorming heeft ertoe geleid dat de gemeente de dragende kracht is.

Klimaatconferentie

Tussen 7 en 18 december stond de Deense hoofdstad in internationale belangstelling. De klimaatconferentie vond plaats in Kopenhagen. Ruim honderdnegentig landen werden tijdens de conferentie vertegenwoordigd.

verblijf van Nederlanders, maar ook met inhoudelijke zaken. Van Zutphen schoof aan tijdens een bijeenkomst over alternatieve financiering, omdat er op dat moment meer bijeenkomsten waren die van belang waren voor de Nederlandse delegatie. “Op dat soort momenten is het erg belangrijk dat je op de hoogte bent, daarom wordt op de ambassade ook veel voorbereidend en inhoudelijk werk gedaan.” Over de uitkomsten van de conferentie zei Van Zutphen: “Het resultaat was misschien wat teleurstellend, maar er zijn absoluut ook lichtpuntjes.”

Tijdens de reis hebben de deelnemers veel kunnen opsteken over Denemarken, maar de reis bood – zoals het hoort – ook de nodige gelegenheid om het uitgaansleven van de stad te ontdekken. ■